Aika 10.11.2026, klo 12:00

Paikka Sotkamontie 13, H-talo, kokoustila Toivo, 87300 Kajaani ja Teams

Käsiteltävät asiat

§ 32 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 33 Valiokuntamuistion tarkastaminen

§ 34 Puheenjohtajakollegion kuulumiset

§ 35 Lasten ja nuorten sijaishuollon kehittämistoimet vuosille 2027–2029

§ 36 Tiedoksi merkittävät asiat

Osallistujat

Heimo Keränen, puheenjohtaja
Susanna Kinnula, 1. varapuheenjohtaja
Anne Pyykkönen, sihteeri
Riikka Heikkinen
Heikki Huotari
Riikka Huotari
Kari Hyvönen
Eveliina Kinnunen
Karoliina Kuvaja
Jouni Lämpsä
Timo Halonen, toimialuejohtaja hallintopalvelut
Mikko Kanniainen, aluehallituksen puheenjohtaja
Veera Karjalainen
Miikka Kortelainen, aluevaltuuston puheenjohtaja
Sami Mäenpää, hyvinvointialuejohtaja
Eija Tolonen, järjestämisjohtaja

§ 32
Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Valiokuntien toimintaohje:

3.2 Kokouskutsu

Kokouksen koollekutsujana toimii puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen tai siirtää kokousta. Kokouskutsu toimitetaan sähköisesti viisi (5) päivää ennen kokousta, jolloin se myös julkaistaan Kainuun hyvinvointialueen ulkoisella verkkosivulla.

Valiokunnan kokouksessa on puhe- ja läsnäolo-oikeus aluevaltuuston puheenjohtajalla, aluehallituksen puheenjohtajalla, hyvinvointialuejohtajalla sekä vaikuttamistoimielimen nimeämällä jäsenellä.

3.3 Kokouksen päätösvaltaisuus

Kokous on päätösvaltainen, kun läsnä on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä vähintään puolet valiokunnan jäsenistä. Jäsen kutsuu varajäsenen sijaansa, mikäli hän ei pääse kokoukseen sekä ilmoittaa mahdollisesta esteestä hyvissä ajoin puheenjohtajalle ja sihteerille. Valiokunta päättää muiden henkilöiden läsnä- ja puheoikeudesta kokouksessa.

Ehdotus
Esittelijä: Heimo Keränen, aluevaltuuston 1. varapuheenjohtaja

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Myönnetään läsnäoleville muille osallistujille läsnäolo- ja puheoikeus.

§ 33
Valiokuntamuistion tarkastaminen

Valiokuntien toimintaohje

3.5 Valiokuntamuistion laadinta

Valiokunnan kokouksista laaditaan muistio, johon kirjataan keskustelun keskeiset nostot ja huomiot. Valiokuntamuistion pitämisestä ja sisällöstä vastaa valiokunnan puheenjohtaja. Jos puheenjohtaja ja sihteeri ovat eri mieltä kokouksen kulusta, muistio laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan.

3.6 Valiokuntamuistion hyväksyminen

Valiokuntamuistion hyväksyy puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

Ehdotus
Esittelijä: Heimo Keränen, aluevaltuuston 1. varapuheenjohtaja

Valiokuntamuistion hyväksyy puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

§ 34
Puheenjohtajakollegion kuulumiset

4.1 Valiokuntatyöskentely

Valiokuntien työnjakoa linjaa puheenjohtajakollegio, joka tukee osaltansa valiokuntatyöskentelyä tuottamalla ennakoivasti tietoa valmisteluun tulevista asioista.

Ehdotus
Esittelijä: Heimo Keränen, aluevaltuuston 1. varapuheenjohtaja

Merkitään tiedoksi.

Lasten, nuorten ja perheiden asioiden valiokunta, § 25,10.09.2026
Lasten, nuorten ja perheiden asioiden valiokunta, § 30,20.10.2026
Lasten, nuorten ja perheiden asioiden valiokunta, § 35, 10.11.2026

§ 35
Lasten ja nuorten sijaishuollon kehittämistoimet vuosille 2027–2029

KHVADno-2026-2124

Lasten, nuorten ja perheiden asioiden valiokunta, 10.09.2026, § 25

Tausta

Puheenjohtaja kollegio on elokuun 2026 kokouksessa antanut seuraavan tehtävän Lasten, nuorten ja perheiden asioiden valiokunnalle:

Mitkä ovat tärkeimmät keinot, joilla Kainuun hyvinvointialue voi vähentää lasten ja nuorten sijaishuollon tarvetta sekä hillitä kustannusten kasvua vuosina 2027–2029 ilman, että lasten hyvinvointi, palvelujen laatu tai lapsen etu vaarantuvat?

Lastensuojelun sijaishuolto on lapsen edun turvaamiseksi tarkoitettu viimesijainen palvelu, jota käytetään silloin, kun lapsen kasvua, kehitystä ja turvallisuutta ei pystytä riittävästi turvaamaan avohuollon tukitoimin. Kainuun hyvinvointialueen strategisena tavoitteena on vahvistaa ennaltaehkäiseviä palveluja, varhaista tukea, perhehoitoa ja omaa palvelutuotantoa siten, että lasten ja nuorten hyvinvointi paranee ja raskaampien palvelujen tarve vähenee.

Tavoitteena on, että valiokunta käy keskustelun lasten ja nuorten sijaishuollon nykytilanteesta, kehityssuunnista sekä niistä toimenpiteistä, joilla sijaishuollon tarvetta voidaan vähentää vuosina 2027–2029 ilman, että lasten etu, palvelujen laatu tai turvallisuus vaarantuvat. Tältä pohjalta laaditaan kannanotto asiaan.

Tilannekuva ja keskeiset haasteet sekä ratkaisumahdollisuudet

Sijaishuolto on yksi hyvinvointialueen vaativimmista ja kustannuksiltaan merkittävimmistä lasten palveluista. Valiokunta on aiemmin korostanut ennaltaehkäisevän työn, perheiden varhaisen tukemisen ja monialaisen yhteistyön merkitystä raskaampien palvelujen tarpeen vähentämisessä. Kainuussa on tunnistettu myös tarve vahvistaa omaa sijaishuoltoa ja perhehoitoa ostopalveluiden sijaan.

Keskeisimpiä Kainuun haasteita aiemman tiedon (muutosohjelmalausunto) perusteella ovat:

§ Perheiden ongelmien kasautuminen.

§ Nuorten mielenterveys- ja päihdehaasteet.

§ Palvelujen saatavuuden erot eri puolilla Kainuuta.

§ Riittävän varhaisen tuen tavoittaminen ennen lastensuojelun asiakkuuden syvenemistä.

Yleisen tason ratkaisuiksi on esitetty seuraavia keinoja:

- Neuvola-, perheneuvola- ja kouluterveydenhuollon palveluketjun vahvistaminen.
- Perhetyön, lapsiperheiden kotipalvelun ja perhesosiaalityön kehittäminen.
- Tukiperhe- ja perhehoitajaverkoston laajentaminen.
- Koulujen, kuntien, järjestöjen ja hyvinvointialueen yhteistyön vahvistaminen.
- Matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelujen parantaminen.

Keskustelukysymykset valiokunnalle

1. Mitkä ovat tärkeimmät syyt lasten ja nuorten päätymiseen sijaishuoltoon Kainuussa?
2. Missä palveluketjun kohdassa ennaltaehkäiseviä toimia tulisi vahvistaa?
3. Miten perheiden varhainen tuki voidaan turvata koko Kainuun alueella?
4. Millä keinoilla tukiperhe- ja perhehoitajatoimintaa voidaan vahvistaa?
5. Mitkä toimenpiteet ovat vaikuttavimpia sijaishuollon tarpeen vähentämiseksi vuoteen 2029 mennessä?
6. Mitä tietoja ja tunnuslukuja valiokunta tarvitsee jatkovalmistelun tueksi?

Pyrimme järjestämään asiantuntijan esittelyn kokoukseen.

Ehdotus
Esittelijä: Heimo Keränen, aluevaltuuston 1. varapuheenjohtaja

Valiokunta:

1. merkitsee sijaishuollon tilannekatsauksen tiedoksi;
2. käy evästyskeskustelun lasten ja nuorten sijaishuollon tarpeen vähentämiseksi vuosina 2027–2029;
3. pyytää tarvittavat lisätiedot asian valmistelun taustaksi.

Kokouskäsittely
Valiokunta käsitteli aluehallituksen antamaa toimeksiantoa:

Mitkä ovat tärkeimmät keinot ja konkreettiset toimenpiteet, joilla Kainuun hyvinvointialue voi vähentää lasten ja nuorten sijaishuollon tarvetta sekä hillitä lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kustannusten kasvua vuosina 2027–2029, ilman että lasten hyvinvointi, palveluiden laatu tai lapsen etu vaarantuvat.

Keskustelussa todettiin toimeksiannon olevan laaja ja edellyttävän kokonaisvaltaista tarkastelua lasten, nuorten ja perheiden palveluketjuista. Valiokunnan rooliksi nähtiin strategisten painopisteiden, kehittämiskohteiden ja jatkovalmistelussa huomioitavien kysymysten tunnistaminen.

Valiokunta korosti ennaltaehkäisevän työn, varhaisen tuen ja palveluiden oikea-aikaisuuden merkitystä. Keskeisinä palveluina nähtiin neuvola-, perheneuvola-, perhetyö-, lapsiperheiden kotipalvelu-, kuraattori-, psykologi- sekä lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut. Keskustelussa todettiin, että matalan kynnyksen tuen tulisi olla helposti saavutettavaa lapsen ja nuoren arkiympäristöissä ja avun piiriin pääsyn nykyistä nopeampaa.

Palveluihin hakeutumisen kynnystä ja leimaavuutta pidettiin tarpeellisena vähentää. Tärkeinä keinoina nähtiin vertaistuki, ryhmämuotoiset palvelut, koulujen turvallisen aikuisen toimintamallit, nuorisotyön läsnäolo sekä muut lasten ja nuorten arkeen sijoittuvat tukimuodot. Lisäksi esille nostettiin pysyvän yhteyshenkilön tai omatyöntekijämallin mahdollisuudet palveluiden jatkuvuuden vahvistamisessa.

Valiokunta tarkasteli palvelurakenteita, johtamista ja vastuiden jakautumista. Keskustelussa korostuivat palveluketjujen toimivuus, vastuiden selkeys sekä resurssien kohdentuminen oikea-aikaisesti lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin. Erityisesti nostettiin esiin neurokirjon lasten palveluketjut sekä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden saatavuuden merkitys.

Alueellisten erojen todettiin vaikuttavan palveluiden saavutettavuuteen. Jatkovalmistelussa pidettiin tärkeänä muodostaa kokonaiskuva eri kunnissa tarjolla olevista palveluista ja arvioida mahdollisuuksia vahvistaa matalan kynnyksen tukea koko hyvinvointialueella.

Keskustelussa käsiteltiin myös sijaishuollon, vaativien asumispalveluiden sekä ostopalveluiden kustannuksia. Todettiin, että kustannuksiin vaikuttavat merkittävästi palveluiden vaativuus, henkilöstötarve ja yksilölliset tuen tarpeet eikä kaikkia kustannuksia voida vähentää ennaltaehkäisevillä toimilla. Samalla korostettiin oman palvelutuotannon, kustannusvaikuttavuuden ja ennaltaehkäisevien palveluiden vaikutusten tarkempaa arviointia.

Valiokunta katsoi tarvitsevansa jatkovalmistelun tueksi tarkempaa tietoa muun muassa sijoitusten ja huostaanottojen kehityksestä, kustannuksista, henkilöstöresurssien kohdentumisesta, palveluiden vaikuttavuudesta sekä muiden hyvinvointialueiden kokemuksista. Lisäksi korostettiin tutkimus-, vertailu- ja kokemustiedon sekä hankerahoituksen hyödyntämisen merkitystä.

Valiokunta piti tarpeellisena järjestää seuraava kokous työpajatyyppisenä asiantuntijakokouksena, jossa tarkastellaan palveluketjuja, kustannuksia, resursseja sekä vaikuttavimpia kehittämiskohteita. Työpajan pohjalta valiokunta kokoaa loppuvuoden viimeisessä kokouksessaan esityksen aluehallitukselle jatkotoimien arvioinnin tueksi.

Päätös
Valiokunta merkitsi sijaishuollon tilannekatsauksen tiedoksi, kävi evästyskeskustelun lasten ja nuorten sijaishuollon tarpeen vähentämiseksi vuosina 2027-2029 ja päätti pyytää jatkovalmistelun tueksi tarvittavat lisätiedot. Seuraava kokous järjestetään pidempänä työpajatyyppisenä kokouksena, johon kutsutaan asiantuntijoita ja mahdollisuuksien mukaan kokemusasiantuntija.

Tämän asian käsittely aikana merkittiin tauko klo 13.08-13.14.

Miikka Kortelainen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 12:52

Karoliina Kuvaja poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 13:29

Veera Karjalainen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 13:40

Lasten, nuorten ja perheiden asioiden valiokunta, 20.10.2026, § 30

Valmistelijat / lisätiedot:

Heimo Keränen, aluevaltuuston 1. varapuheenjohtaja, heimo.keranen@kainuu.fi

Aluehallitus on antanut lasten, nuorten ja perheiden asioiden valiokunnalle tehtäväksi arvioida, mitkä ovat tärkeimmät keinot ja konkreettiset toimenpiteet, joilla Kainuun hyvinvointialue voi vähentää lasten ja nuorten sijaishuollon tarvetta sekä hillitä lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kustannusten kasvua vuosina 2027-2029 ilman, että lasten hyvinvointi, palveluiden laatu tai lapsen etu vaarantuvat.

Valiokunta käsitteli asiaa edellisessä kokouksessaan ja päätti järjestää seuraavan kokouksen työpajatyyppisenä asiantuntijakokouksena, jossa tarkastellaan palveluketjuja, kustannuksia, resursseja sekä vaikuttavimpia kehittämiskohteita. Työpajan pohjalta valiokunta kokoaa loppuvuoden viimeisessä kokouksessaan esityksen aluehallitukselle jatkotoimien arvioinnin tueksi.

Kokous etenee siten, että ensin kuullaan asiantuntijoiden esitykset, minkä jälkeen järjestetään työpaja.

Asiantuntijoina kuullaan:

- toimialuejohtaja, sosiaali- ja perhepalvelut Anna-Liisa Kainulainen
- palvelualuepäällikkö, perheiden tuki, valvonta ja ostopalvelut yhteiset Hanna Karvinen

Oheismateriaali: Lapsiperheiden sosiaalityö

Ehdotus

Valiokunta:

1. merkitsee asiantuntijoiden esitysten perusteella tarkennetun tilannekatsauksen tiedoksi;
2. kirjaa työpajan tulokset asian jatkovalmistelun pohjaksi
3. sopii aluehallitukselle annettavan esityksen jatkotyöstämisestä.

Kokouskäsittely
Valiokunta jatkoi aluehallitukselta saamansa tehtävän valmistelua. Tavoitteena oli tarkentaa lasten, nuorten ja perheiden palvelujen tilannekuvaa sekä tunnistaa vaikuttavia keinoja lastensuojelun tarpeen ja sijaishuollon kustannusten vähentämiseksi.

Asiantuntijoina kuultiin Anna-Liisa Kainulaista, toimialuejohtaja, sosiaali- ja perhepalvelut, sekä Hanna Karvista, palvelualuepäällikkö, perheiden tuki, valvonta ja ostopalvelut yhteiset. Heidän esittelyissään käsiteltiin lasten ja perheiden palvelujen toiminnan ja talouden tilannetta, varhaisen tuen palveluja, sijaishuollon kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä, palvelujen hankintaa ja valvontaa sekä oman toiminnan kehittämismahdollisuuksia.

Keskustelussa korostuivat varhaisen tuen merkitys, mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä perhetyön toimivuus, kuntien ja muiden toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö, moniammatillinen työ sekä mahdollisuudet vahvistaa omaa palvelutuotantoa.

Asiantuntijaosuuden jälkeen valiokunta työskenteli työpajassa kysymyksen "Mitkä ovat vaikuttavia konkreettisia keinoja vähentää lastensuojelun tarvetta?" pohjalta. Työpajatyöskentelyn tuloksena jatkovalmisteluun nousi neljä pääteemaa: varhainen tuki ja ongelmiin puuttuminen, kuntayhteistyö ja yhteistyö kolmannen sektorin kanssa, moniammatillinen yhteistyö sekä oman toiminnan vahvistaminen.

Eveliina Kinnunen saapui kokoukseen (etänä) tämän asian käsittelyn aikana klo 12.08.

Taimi Komulainen saapui kokoukseen (etänä) tämän asian käsittelyn aikana klo 12.23.

Anna-Liisa Kainulainen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 13.00.

Hanna Karvinen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 13.14.

Karoliina Kuvaja saapui kokoukseen (etänä) tämän asian käsittelyn aikana klo 13.11 ja poistui kokouksesta (etänä) klo 13.47.

Eija Tolonen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 14.14.

Tämän asian käsittelyn aikana merkittiin tauko klo 13.19–13.26.

Päätös
Valiokunta merkitsi asiantuntijaesittelyn perusteella tarkennetun tilannekatsauksen tiedoksi ja kirjasi työpajan tulokset asian jatkovalmistelun pohjaksi. Työpajassa esille nousseita teemoja hyödynnetään aluehallitukselle annettavan esityksen jatkotyöstämisessä. Asia tuodaan seuraavaan kokoukseen jatkokäsittelyyn.

Lasten, nuorten ja perheiden asioiden valiokunta, 10.11.2026, § 35

Valmistelijat / lisätiedot:

Heimo Keränen, aluevaltuuston 1. varapuheenjohtaja, heimo.keranen@kainuu.fi

Liitteet

1 Tyopajayhteenveto_20.10.2026_hk

Edellisen kokouksen työpajasta koottu **Työpajayhteenveto** (liite) kokoaa 20.10.2026 järjestetyn työpajatyöskentelyn keskeiset havainnot lasten ja nuorten sijaishuollon tarpeen vähentämiseksi sekä palvelujen kustannusten kasvun hillitsemiseksi. Työpajassa tunnistettiin neljä jatkovalmistelun pääteemaa: varhainen tuki ja ongelmiin puuttuminen, kuntien ja kolmannen sektorin kanssa tehtävä yhteistyö, moniammatillisen yhteistyön vahvistaminen sekä oman palvelutuotannon kehittäminen. Yhteenveto toimii valiokunnan jatkovalmistelun työpaperina ja pohjana aluehallitukselle valmisteltavalle esitykselle.

Ehdotus

Lasten, nuorten ja perheiden asioiden valiokunta päättää

1. merkitä tiedoksi työpajayhteenvedon lasten ja nuorten sijaishuollon kehittämistoimista vuosille 2027–2029; sekä
2. jatkaa työpajassa esille nousseiden toimenpide-ehdotusten valmistelua ja laatia niiden pohjalta esityksen aluehallitukselle lasten, nuorten ja perheiden palveluiden vaikuttavuuden vahvistamiseksi sekä sijaishuollon tarpeen vähentämiseksi vuosina 2027–2029.

§ 36
Tiedoksi merkittävät asiat

Lasten, nuorten ja perheiden asioiden valiokunnalle tuodaan tiedoksi:

- seuraava kokous

Ehdotus
Esittelijä: Heimo Keränen, aluevaltuuston 1. varapuheenjohtaja

Merkitään tiedoksi.